

KRISTÝNA DOLEŽALOVÁ / 16. 1. 2023

Pozůstalost filmového architekta Vladimíra Labského v Národním filmovém archivu

V oddělení písemných archiválií Národního filmového archivu (dále NFA) je uchováváno kromě fotografií, plakátů nebo materiálů filmových společností také množství pozůstalostí osob, které se významně podílely na rozvoji československého filmu. Tyto osobní fondy filmových režisérů, herců, hereček a dalších jsou zdrojem rozmanitých informací k filmové historii. Jedním z nich je i osobní fond Vladimíra Labského (21. 9. 1929 Mladá Boleslav – 20. 11. 2000 Praha), významného českého filmového architekta, který se za svou kariéru podílel na více než stovce českých filmů, jako byly *Honzíkova cesta* (1956), *O něčem jiném* (1963), *Dita Saxová* (1967), *Šest medvědů s Cibulkou* (1972), *Adéla ještě nevečeřela* (1977) nebo *Obecná škola* (1991). Ve filmech se také několikrát objevil v drobnějších hereckých rolích – například ve filmu *Zpívající pudřenka* (1959) nebo *Julek* (1979). Oceněn byl za práci na filmech *Panna a netvor* (1978), *Adéla ještě nevečeřela* (1977) a *Cesta pustým lesem* (1997), za níž dostal v roce 1998 cenu Českého lva.^[1]

Vladimír Labský při natáčení filmu Zpívající pudřenka, fond Vladimír Labský, inv. č. 234, krab 26.

Největší část fondu získal NFA v letech 1999 a 2000 přímo od Vladimíra Labského. Zbytek pozůstalosti předala již po smrti svého manžela Jiřina Labská v roce 2003. Předání materiálu přímo od původce či nejbližšího příbuzného je vždy tím nejlepším způsobem, jak se archiválie osobního charakteru mohou do archivu dostat. Pokud materiály předává přímo původce, otevírá se tu pro archiváře možnost získat užitečné doplňující informace a předávající má zároveň možnost zabránit tomu, aby se do archivu dostalo cokoliv, co by pro jeho osobu, rodinu či jiné osoby mohlo být příliš citlivé nebo jakkoliv nevhodné. Většinou se však pozůstalost do archivu dostane až po smrti původce, a to díky rodinným příslušníkům. V takových případech bývají archiválie stejně tak obohaceny o osobní a rodinné materiály, jako jsou deníky, fotografie, pohlednice, autobiografické zápisky, materiály vztahující se k různým koníčkům a další, které jsou důležitou součástí osobního fondu a mohou pomoci dokreslit kontury dané osobnosti a jejích soukromých i veřejných aktivit. Výpovědní hodnotu pro badatele i budoucí generace mohou mít často všední a na první pohled obyčejné materiály, jako jsou stručné poznámky, doklady různé sběratelské činnosti, věnování

či poznámky v knihách. Nedílnou součástí pozůstalostí bývají kromě listinných materiálů i trojrozměrné předměty – v případě NFA jsou to především filmová ocenění, pamětní medaile a jiné. Samotné posouzení hodnoty je však ve výsledku na archivářích. Archivář či archivářka nabízené archiválie prohlédne a následně z nich vybere ty, které uzná za vhodné k trvalému uložení v archivu.

V případě Vladimíra Labského se jedná o velmi širokou pozůstalost, jak po autobiografické stránce původce, tak především po stránce osobní – pracovní. Badatelům tak nabízí výzkum o samotné osobě původce a jeho působení ve filmové branži, zároveň však může být zdrojem informací i k dějinám naší země.

K životu Vladimíra Labského je pozoruhodnou archiválií jeho autobiografická výpověď adresovaná bývalé zaměstnankyni NFA Jitce Panznerové (inv. č. 6), v níž najdeme například vysvětlení důvodu ke změně příjmení^[2] nebo vzpomínky na druhou světovou válku. Přestože je výpověď poměrně stručná, nabízí vhled do života původce a jeho myšlení. K bližšímu pohledu na osobu Vladimíra Labského také může pomoci různá korespondence, ať už osobní nebo rodinná (inv. č. 12-76), v níž lze rozpoznat poměrně komplikované rodinné vztahy, ale i velkou oddanost práci. Využít lze i různá smuteční oznámení a blahopřání, která tvoří největší část korespondence, ale lze u nich kupříkladu rozpoznat okruh přátel i kolegů Vladimíra Labského. Poznání společnosti okolo původce může být často i vodítkem k dalším potenciálním archiváliím, které se nacházejí u přátel, rodinných příslušníků či spolupracovníků (většinou se jedná o fotografie nebo dopisy původce).

Nejrozsáhlejší sekci archivního fondu je Odborná, umělecká a literární činnost. V ní jsou jako první uloženy odborné práce zachycující úpravy interiéru a exteriérů, přípravy výstav a jiné. Pozoruhodností této sekce jsou různé autobiografické texty, ale také povídky, v nichž se původce například zamýšlel nad stářím či se obracel k přírodě. Povídky jsou psány jak vlastnoručně, tak strojopisně (inv. č. 83-95). Další část je věnována podkladům k filmům, na nichž Vladimír Labský pracoval. Podklady obsahují fotografie exteriérů a interiérů, výtvarné návrhy, různé kresby, plány a kromě dalších i fotografie z filmů a natáčení.^[3]

Nejrozsáhlejší částí fondu a zároveň sekce Odborná, umělecká a literární činnost je soubor téměř 20 000 dokumentačních fotografií různých lokací (inv. č. 215), který

svým rozsahem nemá ve fondech NFA obdoby. Záměrem Vladimíra Labského bylo vytvoření pracovní kartotéky zajímavých lokací pro natáčení filmů. Otázkou zůstává, kolik jím zdokumentovaných lokací nakonec bylo skutečně ve filmech použito a zda se objeví v budoucnu badatel, který by našel ve filmových lokacích stejnou vášň jako původce fondu.

Fotografie exteriérů, zámek Červená Lhota, fond Vladimír Labský, inv. č. 215, krab. 17.

Na jednotlivých snímcích z tohoto souboru jsou zachycena zajímavá místa z naší země, ale i z okolních států, jak je Rakousko, Německo, Jugoslávie, Švýcarsko a Itálie, a fotografie tak mohou posloužit jako nepřeborná studnice informací k tamějším stavbám, historii i tehdejší floře. Soubor obsahuje i zajímavé záběry událostí, jako je dokumentace oslav 1. máje nebo průběhu Pražského povstání (1945). Kromě záběrů exteriérů se zde také nacházejí fotografie knih, obrazů, reklam, letadel nebo starých kolotočů. Celý soubor fotografií je uložen v 19 krabicích a je roztríděn podle krajské

organizace z roku 1960.

Výše zmíněný celek nebyl ještě nikdy plně využit pro soustavnější práci, přestože by si jistě svou pozornost zasloužil. Soubor obsahuje nejen fotografie, ale také doprovodný propagační materiál, v němž jsou zahrnuty různé výstřižky z periodik k lokalitám a budovám, jimiž se Vladimír Labský zabýval. K celému souboru existuje podrobný soupis všech lokalit i jejich částí, který je součástí inventáře fondu. Unikátní kolekce fotografií tak vybízí ke zpracování nejen v odborných pracích z dějin filmu, ale může být i zdrojem informací pro lokální dějiny, dějiny architektury, obnovu historických památek apod. Fotografie jsou v určitých případech doprovázeny i příslušnými negativy, což by umožňovalo kvalitní reprodukci daného materiálu v knižním zpracování. Doplňkem tohoto souboru fotografií je ještě přes 1500 kusů pohlednic daných lokalit (inv. č. 216).

Fotografie interiérů, zámek Červená Lhota, fond Vladimír Labský, inv. č. 215, krab. 17.

Škála zájmu Vladimíra Labského však tímto výčtem nekončí. Součástí jeho osobního fondu jsou také vyobrazení původce, písemnosti týkající se rodinných příslušníků, ale i další drobné celky, jako je například složka věnující se zbraním (inv. č. 271), jež je pomyslnou ukázkou bezbřehé zájmové činnosti, o níž bychom bez rozsáhlé a pečlivě vybrané pozůstalosti neměli žádnou zmínku.

Celý osobní fond Vladimíra Labského čítá 12,6 běžných metrů, tedy svým rozsahem dosahuje výšky dvou žirafích samců, od budoucích badatelů tak vyžaduje dávku nadšení a času. Fond je uložen v 11 kartonech, 16 deskách a 30 krabicích.

Doplňkem k osobnímu fondu uloženému v oddělení písemných archiválií jsou nahrávky rozhovorů s Vladimírem Labským^[4] ze Sbírký zvukových záznamů NFA. V nich původce vypráví o svém dětství, studiu, práci ve filmovém studiu Barrandov, ale i o své literární činnosti.^[5]

Veškerý výše zmíněný materiál je inventarizovaný a je možné si ho objednat do badatelny NFA k prostudování. Inventář k fondu je dostupný na oficiálních webových stránkách NFA (https://nfa.cz/wp-content/uploads/2017/02/LABSKY_VLADIMIR.pdf).

Poznámky:

[1] Vladimír Labský, *Filmový přehled*, cit. 14. 11. 2022, <https://www.filmovyprehled.cz/cs/person/5265/vladimir-labsky>.

[2] Rodné příjmení Vladimíra Labského bylo Chitzák.

[3] Fotografie z filmů a natáčení (tzv. pracovní fotografie) byly uloženy ve Sběrce fotografií z českého hraného filmu.

[4] Rozhovor s Vladimírem Labským vedla Eva Strusková, 25. 2. 1999. Sběrka zvukových záznamů, Národní filmový archiv, N0204-01-01-ROZ-T.

Rozhovor s Vladimírem Labským vedla Eva Strusková, 29. 11. 1999. Sběrka zvukových záznamů, Národní filmový archiv, N0204-01-02-ROZ-T.

Rozhovor s Vladimírem Labským vedla Eva Strusková, 13. 7. 1999. Sběrka zvukových záznamů, Národní filmový archiv, N0204-01-03-ROZ-T.

[5] Doplnujícím zdrojem informací může být rozhovor s Jaroslavem Ptáčkem, bývalým spolužákem Vladimíra Labského ze střední školy, který je také uložen ve Sbírce zvukových záznamů, NFA.